

Christer Cederlöf, fäktmästare

– Fäktingen blir en konfliktlösare. I stället för att skjuta varann så fäktas man

Christer Cederlöf har fäktats i många år och arbetat med både balett, opera och teater. När det gäller Shakespeare gjorde han fäktingen i *Trettondagsafton* på Dramaten härom året. Dessutom har han arbetat med *Romeo och Julia*.

CHRISTER CEDERLÖF MENAR att en skådespelare framför allt måste ha beslutsamhet i den här typen av verksamhet, inte bara vad gäller fäktingen, utan det har också med själva karaktären att göra. Han anser att det inte finns några direkta regler för hur man ska jobba som fäktmästare, men personligen vill han att det ska vara tydligt.

– Är någon förbannad, då ska man också se det. Man måste bli övertygad och tro på det som karaktärerna gör och säger. En gång när det var riktigt bra var i Elisabet Fricks uppsättning av *Romeo och Julia* på Tur-teaterns för några år sedan, där jag var med och gjorde fäktingen. Man hade mixat unga killar och tjejer på amatörnivå med etablerade skådespelare. Det var en djävulskt bra uppsättning. Fäktingen var helt suverän och det var inte min förtjänst utan helt och hållet deras. De fick till och med en halvsida i DN, där det stod att det var den mest övertygande fäkting man hade sett nån gång. Och det var farligt, rent livsfarligt till och med. Man körde för fullt och det såg otroligt bra ut. Och det var en sak som min fäktlärare Bela Rerrich lärde mig. Han sa: ”Christer, du ska veta att när herr och fru Andersson som sitter på första raden säger ’nej, kom så går vi hem, det här ser ju helt livsfarligt ut!’ Då är det riktigt bra.

ATT FÅ DET ATT SE LIVSFARLIGT UT utan att det är det är något som Christer Cederlöf tycker är viktigt att arbeta med.

– Om man till exempel ska göra ett stick på ett speciellt ställe, så får man göra det övertygande och inte tveka. Det gäller både själva rörelsen och

Christer Cederlöf. Foto: Roland Heiel

rösten. När man ska döda någon så ska man inte bara göra det, man ska också *låta* som om man gör det. Det får inte låta för mesigt, kort sagt. Men det finns en risk när man försöker vara övertygande: det kan gå för fort, det kan bli *för* mycket power, så att man inte har full koll på sig själv, för börjar man skrika för mycket är det lätt att dras med i tempot. Det måste man vara observant på, så det inte går överstyr. Det gör det ibland och då händer det olyckor.

PÅ FILM ÄR DET MYCKET LÄTTARE att göra bra fäkting än på teatern, menar Christer Cederlöf.

– På film kan man köra långsamt och ’speeda upp’ filmen efteråt. Där kan

Fäktingar hos Shakespeare

Hamlet och Laertes – *Hamlet*
Tybalt och Mercutio – *Romeo och Julia*
Tybalt och Romeo – *Romeo och Julia*
Edmund och Edgar – *Kung Lear*
Macbeth och Macduff – *Macbeth*
Blek av Nosen och Cesario (Viola), Tobias Rap och Sebastian i *Trettondagsafton*
Rickard och Richmond – *Rickard III*
Douglas och Blount – *Henrik IV, del 1*
Aufidius och Coriolanus – *Coriolanus*
Cassio och Roderigo – *Othello*
Jeanne d’Arc och Dauphin – *Henrik VI, del 1*

man också klippa ihop bra sekvenser i efterhand. På teatern är det svårare. Och jag tycker nog att mycket fäkting på teatern är dålig. När jag gör fäkting vill jag ha en tanke bakom – visst, det låter väldigt ambitiöst – men för mig är det viktigt att fäktingen symboliser nånting. Det har hänt nånting före fäktingen och det kommer att hända nånting efteråt. Fäktingen blir en konfliktlösare. I stället för att skjuta varann så fäktas man. Därför måste det som händer innan vara tydligt, så att publiken förstår varför man duellerar.

DET ÄR SOM VÅLDET PÅ STAN, menar Christer Cederlöf och fortsätter:

– Visst finns det oprovocerat våld, men oftast är det inte så. Oftast *har* det hänt något innan. Säg att jag är otrevlig mot någon och åker på en smäll. Trots att det var jag som började så anmäler jag kanske honom för misshandel ändå. Åkte man på en smäll förr för att man varit dum, så gick man knappast till polisen. Därmed inte sagt att man behövde döda varann. Man gjorde upp helt enkelt. Och lite av det där synsättet ska man ta med på teatern, för alla verkar tycka att det är väldigt kul med fäkting, både publiken och skådespelarna.

Det viktigt för Christer Cederlöf att veta hur regissören tänker, så att han kan göra koreografin utifrån det.

– Jag vill veta vad det är för story, hur den ska börja och sluta, vad för typ av karaktärer som finns med och hur de ska vara både före och under duellen. Ska det vara blodigt? Ska någon av fäktarna vara rädd eller tveksam? Jag måste veta hur ’ingången’ och ’utgången’ ur fäktingen ska vara, och hur lång tid den ska ta. Därefter gör jag koreografin, ser det framför mig och klockar själva fäktingsscenen.

NÄR CHRISTER CEDERLÖF BÖRJAR arbeta med skådespelarna lär han

dem först tekniken, men frågar också om det han tänkt sig passar just den och den skådespelaren, för att ingen ska göra något som inte känns rätt.

– Det kan vara en rörelse som inte passar för att man landar fel, ett utfall som inte känns bra för att man får ont nänstans osv. Så lär jag dem grunderna, lägger in tempoväxlingar, så det inte blir förutsägbart och tråkigt, som en spårvagn som åker fram och tillbaka. Publiken ska känna: 'Oj, vad händer nu??' Dålig fäkning är för det första förutsägbart, för det andra ser man inte vem som attackerar och vem som parerar.

– Det är viktigt att fäktaren förstår vad han/hon håller på med. Ett exempel: Om man står på T-centralen och det kommer fram en främmande människa och ställer sig lite hotfullt två meter från mig. Tar han ett steg

Fäktsцен mellan Hans Altwies som Mercutio och Garlyn Punao som Tybalt i *Romeo och Julia*. Foto: Ken Holmes

framåt så backar jag automatiskt, det är ren självbevådrift. Men två personer som inte kan fäktas förstår inte att den som ska parera och försvara sig alltid måste ta ett steg bakåt. Det är själva grunden i kampsport, även om man kan kontra ibland. Gör man inte så får man ingen känsla för det. Det är ungefär som att dansa.

– Jag använder stenhårda klingor, som inte går att böja. Sådana kan man bara ha i teaterfäkning och vitsen med

det är att min motståndarens klinga aldrig får böja sig när han parerar. Då kan den träffa mig. Det hänt olyckor. Därför måste man vara försiktig, får inte vara berusad eller bakfull.

– Jag brukar börja med att tala om alla risker för skådespelarna, så att de ska respektera själva vapnet plus att de ska ha stor respekt mot den man fäktar med. Dessutom måste man tala om för fäktarna att de ska fäktas två gånger långsammare än de tror. Man tror det ska gå så jäkla fort. För snabb fäkning leder bara till att publiken inte ser någonting. Dessutom är det riktigt farligt.

– Den bästa fäkning jag har sett var i *Don Juan DeMarco* (Johnny Depp) där det förekommer en fäktscen på ca 20 sekunder.

Intervju: Roland Heiel

Jag, William

JAG, WILLIAM ÄR EN HELT NYSKRIVEN föreställning som utspelar sig i London åren 1592 – 1593 och baseras på Shakespeares 154 sonetter. Det växer här fram en berättelse om livslust, passionerad kärlek, svartsjuka, mord, makt och poesi! Sonetterna är skrivna både till en mörk dam och till en ung ädling. William älskade dem båda. Men de bedrog honom – med varandra! I dessa sonetter finner vi svaren på ett 400-årigt mysterium – Vem var William Shakespeare?

Regi: Andreas Boonstra, respektlös regissör, punkrockare och konstnärlig ledare för Teater Moment i Gubbängen. Han gör klassiker till en förstagångsupplevelse.

Jonas Samuelsson-Nerbe gör rollen som Shakespeare samt de elva birollerna! "Jag, William, är skriven direkt till mig och detta är den mest krävande, halsbrytande och roliga roll som jag spelat" säger Jonas. Han har sedan tidigare en karriär i Europa och i Sverige som musikalartist och medverkar även på den senaste plattan av The Poodles samt på kommande plattan med hårdrockarna Therion.

Foto: Andreas Boonstra

JAN-ERIK SÄÄF HAR SKRIVIT ALL MUSIK, manus (libretto) och översatt de sonetter som föreställningen bygger på. Resultatet är en kammarmusikal i två akter.

SHAKESPEARE STRING QUARTET: Föreställning ackompanjeras av fyra unga kvinnliga musiker som också agerar på scen: Johanna Tafvelin, Karin Liljenberg, Hanna Ekström, Cecilia Linné.

STOCKHOLMS MUSIKTEATER ENSEMBLE (SME) gör musikal på ett annorlunda sätt, genom att beröra, underhålla och komma nära publiken.

CONFIDENCEN ÄR SVERIGES ÄLDSTA rokokoteater, vackert belägen vid Ulriksdals slott, en av Europas tre teatrar från 1700-talet som fortfarande är intakta och används!

KJERSTIN DELLERT är den konstnärliga drivkraften bakom denna teater.

Föreställningsdatum: Confidencen 13/9, 28/9, 29/9, Playhouse Teater, Östermalmstorg 20/10, 21/10, 27/10, 28/10, 3/11, 4/11

Pressansvariga: Esbjörn Mårtensson, 070-657 02 80, info@forteproduction.se
Konstnärlig ledare: Jonas Samuelsson Nerbe 0733-223916, info@stockholmsmusikteater.nu
www.stockholmsmusikteater.se

Texten hämtad ur Stockholms Musikteaters eget material